Kunstfestival åbner verden for elever med særlige behov

Karise Efterskole står bag en kunst- og performance-festival, hvor skolens elever med særlige behov optræder sammen med andre unge fra ind- og udland. Festivalen udfordrer fordomme om, hvem, der kan være drivende i et fællesskab og hvem, der kan være kunstner.

TEKST Anna Rossman Thejsen
FOTO Karise Efterskole/Niels Lillevang Hansen og Efterskolerne

"Det er fedt at være med, fordi vi får lov til at møde en masse nye mennesker. Det er vildt fedt, at vi har besøg af elever fra Tyrkiet"

– FRIGG HUUSOM, ELEV PÅ KARISE EFTERSKOLE

Tolv sæt hænder slår i takt med hinanden på rør, spande og trommer. På Karise Efterskole er en gruppe af skolens egne specialelever sammen med en håndfuld elever fra en kunstskole i Istanbul i fuld gang med en intensiv tredages workshop. Målet er klart: På fjerdedagen skal de stå klar på den hjemmebyggede scene og åbne Karise Efterskoles International Art & Performance Festival.

Festivalen samler unge med særlige læringsforudsætninger og jævnaldrende fra ind- og udland i et kreativt fællesskab, hvor kunst og performance bliver fælles sprog og samlingspunkt.

"Det er ikke bare en festival. Det er vores måde at vise, hvordan kunst og fællesskab kan bygge bro mellem unge på tværs af Europa. Vi ønsker at skabe et inspirerende rum, hvor forskellighed er en styrke, og hvor alle føler sig velkomne og hørt," siger forstander på Karise Efterskole Troels Brandt.

Karise Efterskole er en specialefterskole og en del af Erasmus Skolenetværket – et europæisk netværk for skoler under EU's Erasmus+-program. Gennem det samarbejde kan skolen invitere og arbejde sammen med udenlandske skoler om festivalen. Det er andet år, skolen holder festivalen, som er placereret i slutningen af skoleåret. Det første år var der bl.a. skoler med fra Belgien og Frankrig, på dette års festival kommer gæstedeltagerne fra Slovakiet og Tyrkiet.

En af de tyrkiske unge, der er med, er 18-årige Zehra Sultan Çakıroğlu. Hun og tre andre elever fra en kunstskole i Istanbul er på en uges besøg på Karise Efterskole for at deltage i festivalen.

"Det er så spændende at være her for os, at deltage i de forskellige workshops og at tale med eleverne her på skolen. De virker så glade for at gå her, og vi har fået nye venner. Vi har kunnet lære dem noget om musik, men vi har også lært en masse af dem. Musik forener os på tværs af kultur og sprog," siger Zehra Sultan Çakıroğlu.

Zehra Sultan Çakıroğlu har bl.a. deltaget i en stomp-workshop, som kulminerer med en fælles optræden på hovedscenen på festivalens sidste dag. Derudover optræder hun og de andre tyrkiske kunstelever også med deres egne musikalske indslag.

På Karise Efterskole håber de, at endnu flere udenlandske gæster vil være med næste år – og at både specialefterskoler og almene efterskoler fra hele Sjælland får lyst til at deltage aktivt.

Festivalen samler skoler i et fællesskab med plads til alle unge.

Flere skoler er allerede med som publikum, men håbet er, at endnu flere næste år vil have elever med i både workshops og sceneshow.

Skubber til grænser og fordomme

"Drømmen er, at vi bliver en masse skoler, der løfter det her sammen. Et arrangement, hvor unge kan udtrykke sig på deres egne præmisser i et inkluderende fællesskab – med plads til både specialelever som vores og elever fra almene skoler," siger Jeppe Busk, der er en af de hovedansvarlige for festivalen på Karise Efterskole.

Han gør det klart, at festivalen allerede er et fælles projekt på Karise Efterskole. Jeppe Busk er projektleder på festivalen, mens kollegaen Birger Bovin har ansvaret for programmet. Forstander Troels Brandt spiller også en central rolle, og hele personalegruppen er engageret i projektet, hvis formål rækker langt ud over scenekanten.

"Med festivalen vil vi vise vores elever, at der også findes et ungdomsliv, som de kan være en del af," siger Jeppe Busk.

Mange af skolens elever har autisme, og derfor er ugen bygget op med en tydelig struktur – også omkring selve festivalen. Der er også tænkt på pauser: Både skolens egne elever og gæster med særlige behov kan trække sig tilbage til stillerum, hvis al festivitassen indimellem bliver lidt for overvældende.

Drømmen er at gøre festivalen endnu større med flere internationale gæster og med mere inddragelse af lokalsamfundet.

"Vi har fået nye venner og lært meget af hinanden – musik forbinder os på tværs af kultur og sprog"

– ZEHRA SULTAN ÇAKIROĞLU, ELEV PÅ KUNSTSKOLE I ISTANBUL

"De har brug for at kunne trække sig, men vi vil også gerne udfordre dem lidt – og rykke ved deres egne og andres forestillinger om, hvad de kan. For vi ved, de kan meget mere, end de selv tror. Og når festivalugen er omme, ved de det også selv," siger Jeppe Busk.

17-årige Frigg Huusom er elev på Karise Efterskole og skal på festivalens sidste dag optræde med stomp sammen med Zehra Sultan Çakıroğlu.

"Det er vildt fedt, at vi har besøg af elever fra Tyrkiet. De er vildt dygtige og søde, og det er sjovt at få lov til at lave musik sammen med dem. Når der er unge med fra andre lande, får vi en smag af kulturen derfra," siger Frigg Huusom.

Frigg Huusom glæder sig også til at synge solosang sammen med et band fra Karise Efterskole.

"Det er ikke alle på skolen, der er lige vilde med at stå på en scene, men jeg synes, det er vildt fedt at skulle prøve at optræde for unge fra alle mulige forskellige skoler," siger hun.

Festivalen er en del af skolens arbejde med at skabe trygge, inkluderende rammer, hvor unge med forskellige forudsætninger og baggrunde kan mødes, udtrykke sig og lære af hinanden.

På Karise Efterskole arbejder de generelt med at åbne verden lidt mere, end mange unge med særlige læringsforudsætninger er vant til. De er bl.a. arrangører af Special Skills, hvor eleverne prøver kræfter med fag som madlavning, dyrepleje og mekanik.

Frigg Huusom har glædet sig hele ugen – endelig står hun på scenen med Karise Efterskoles band foran unge fra ind- og udland.

Bagom festivalen

- Karise Efterskoles International Art & Performance Festival fandt sted 19.-22. maj 2025. Ugen bød på workshops og kulminerede torsdag med åben scene, optrædener, happenings og installationer foran skolen – med deltagelse af H.K.H. Prinsesse Benedikte.
- Karise Efterskole er en special-efterskole og medlem af Erasmus Skolenetværket under EU's Erasmus+-program, hvilket gør samarbejdet med udenlandske skoler muligt.
- Festivalen giver unge med særlige behov mulighed for at udvikle sig og udtrykke sig gennem kunst og performance og styrker både selvtillid, kreativitet og fællesskab på tværs af grænser.

KILDE Karise Efterskole

Hvert år er de også med til Historiske Dage i Øksnehallen, hvor eleverne står for maden til de frivillige – og skoleåret rundes så af med et brag af en international festival.

De vil gerne gøre festivalen endnu større med flere internationale gæster og med mere inddragelse af både lokalsamfundet og flere efterskoler.

"Vi håber, festivalen kan blive et sted, hvor lærere mødes på tværs af skoler og laver workshops sammen – og hvor både elever og lærere lærer af og med hinanden," siger Jeppe Busk.